

Handläggare
Sandra Bornlinder Thiborg
Telefon: 08-508 21 084

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2018-12-20

Nya regler om faderskap och föräldraskap

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2018/1290

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Anne-Marie Tingeborn
Stadsdelsdirektör

Eva Frykler
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag av nya och modernare regler för faderskap och föräldraskap. Förvaltningen anser att det är positivt att likställigheten ökar mellan gifta makar eller registrerade partners samt de gifta par där en av eller båda makarna har ändrat könstillhörighet. Förvaltningen ser också positivt på att barn kan få två föräldrar och vårdnadshavare snabbare fastställt. Förvaltningen vill betona vikten både av barns rätt till sina föräldrar och att få kännedom om sitt ursprung. Förvaltningen ser också positivt på ett klagörande vad gäller ansvarig aktör för rättsgenetiska undersökningar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat en remiss som består av betänkandet *Nya regler om faderskap och föräldraskap* (SOU 2018:68). Remissen har skickats ut nationellt och bland annat till Stockholms stad. Inom Stockholms stad har remissen skickats till stadsledningskontoret, socialnämnden, kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skärholmen och Älvsjö. Remissen har skickats ut i september och ska besvaras till kommunstyrelsen senast den 4 januari 2019.

Ärendet

Utredningen om faderskap och föräldraskap har haft i uppdrag att se över delar av föräldraskapens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap. Uppdraget har haft en inriktning på följande tre områden.

- Utredningen föreslår att föräldraskap ska presumeras för den kvinna som är gift eller registrerad partner med barnets mor på motsvarande sätt som ett faderskap presumeras för en gift man. Presumtionen ska även gälla i de fall när den som har fött ett barn är gift och en av makarna eller båda har ändrat könstillhörighet.
- Utredningen föreslår att kravet på bevitning av bekräftelsen ska tas bort för bekräftelser som avser barn som inte har fyllt 18 år. Utredningen lämnar också förslag som gör det möjligt att bekräfta faderskap eller föräldraskap elektroniskt inom 14 dagar från barnets födelse. Om faderskapet eller föräldraskapet inte har blivit fastställt inom 14 dagar från barnets födelse ska socialnämndens skyldighet att utreda faderskapet inträda.
- Utredningen föreslår att en ny lag om rättsgenetisk undersökning ska ersätta lagen om blodundersökning. Rättsmedicinalverket ska vara den enda aktör som ska utföra rättsgenetiska undersökningar för fastställande av faderskap och hävande av faderskap på uppdrag av det allmänna. Kostnaden för provtagning och rättsgenetisk undersökning ska staten stå för.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstavdelningen i samråd med Familjerätt Sydväst som bedrivs i samarbete med stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen.

Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 6 december 2018.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Föräldraskapspresumtion

Förvaltningen ställer sig positiv till en ökad likställighet mellan gifta par genom att en föräldraskapspresumtion införs för den kvinna som är gift eller registrerad partner med barnets mor, på samma sätt som faderskap presumeras för en gift man.

Förvaltningen ser också positivt på att likställigheten ökar för de gifta par där en av eller båda makarna har ändrat könstillhörighet.

Förvaltningen ser också positivt på förslaget eftersom det leder till att barn snabbare får två föräldrar och vårdnadshavare registrerade, vilket är en rättighet som framgår i barnkonventionens artikel sju. Detta kommer särskilt för barn till kvinnliga samkönade gifta samkönade att bli en påtaglig förbättring.

Förvaltningen vill betona vikten av barns rätt till att känna till sitt ursprung och sin rätt att få vetskap om sitt ursprung, vilket bland annat framgår av barnkonventionens artiklar sju och åtta. När föräldraskapet presumeras läggs ansvaret helt på föräldern att upplysa barnet om dess ursprung. Genom att faderskapsutredningar inte kommer att göras och sedan läggas ned, försvinner barnets möjlighet att få faderskapet utrett. Däremot kommer det fortfarande att vara så när det gäller samboende kvinnliga par. Rätten för ett barn att få veta att hen är adopterat har nyligen stärkts i föräldrabalken, vilket kan kopplas till vikten av att ett barn får kunskap om sitt ursprung.

Nytt sätt att bekräfta faderskap och föräldraskap

Förvaltningen ser på positivt förslagen om att ta bort kravet på bevitning för bekräftelser som avser barn som inte har fyllt 18 år och på förslaget om att införa möjligheten att göra en elektronisk bekräftelse. Förändringarna kan leda till att barnet får två föräldrar och vårdnadshavare fastställt snabbare, i de fall föräldrarna är gifta eller registrerade partners. Förvaltningen stödjer också förslaget om elektronisk bekräftelse då det går i linje med Stockholms stads projekt om modernisering av sociala system.

Förvaltningen ser också positivt på att kostnaden för administrationen och att arbetsbördan inom socialtjänsten kommer att minska något. Med minskade antal personliga möten minskar dock möjligheten för socialtjänsten/familjerätten att ge samhällsinformation och för föräldrarna att få ställa frågor. Förvaltningen vill därför betona vikten av att det finns tydlig och enkel skriftlig information om vad gemensam vårdnad innebär, innan bekräftelse av faderskap eller föräldraskap görs. Det behöver finnas hänvisning till socialtjänsten/familjerätten för att kunna vända sig dit om det finns frågor. Förslaget förutsätter också att de berörda har tillgång till och kunskaper om det digitala verktyget.

Vid elektronisk bekräftelse och borttaget krav på bevitning kan det finnas en risk att antalet barn som har felaktig fader eller förälder registrerad ökar. Om felaktigt fastställda faderskap eller föräldraskap ökar skulle det leda till ökad arbetsbörda för

socialtjänsten och tingsrätten med ogiltigförklarande av bekräftelsen och sedan faderskapsutredning/föräldraskapsutredning.

Det bör noteras att faderskapet eller föräldraskapet inte kommer att kunna bekräftas elektroniskt förrän barnet har fötts och barnet ska ha hemvist i landet.

Förvaltningen anser att det krav på samtycke som råder idag vid assisterad befruktning bör tas bort, både avseende dem som bekräftar inom 14 dagar och för dem som inte gör det. Kravet på samtycke bör endast finnas kvar om den som lämnat samtycket inte medverkar i utredningen.

Förvaltningen anser också att det bör tydliggöras vilka krav som ska finnas för att kunna fastställa faderskap eller föräldraskap elektroniskt.

Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att kommunerna har beredskap av handläggare att hantera de enklare ärendena avseende fastställande av både föräldraskap och faderskap som inte anmäls i tid och som kräver besök. Det är också viktigt att betona att kostnaderna för komplicerade faderskapsärenden inte kommer att minska. Minskningen kommer att ske i de enklare ärenden som faller inom ramen för föräldraskapspresumtion samt vid elektronisk bekräftelse.

Nya regler om rättsgenetisk undersökning

Förvaltningen ser positivt på att det blir klargjort i lagstiftning att Rättsmedicinalverket blir ansvarig aktör för rättsgenetiska undersökningar. Förvaltningen ser också positivt på att det blir staten som ska stå för kostnaderna för dessa undersökningar. Genom att det blir tydliggjort i lagstiftning behöver kommunerna inte genomföra upphandlingar eller upprätta avtal med andra aktörer.

Bilaga

Remissen